

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та
реставрації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІОЛОГІЯ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА

Освітня програма «Образотворче мистецтво»

Першого (бакалаврського) рівня

Спеціальність **023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»**

Галузь знань **02 Культура і мистецтво**

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 8 _від 18. 01. 2024_р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Соціологія культури і мистецтва
Викладач (-і)	Кузенко Петро Ярославович - кандидат мистецтвознавства, доцент
Контактний телефон викладача	0342523429
E-mail викладача	petro.kuzenko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації із студентами проводяться відповідно до графіку розміщеного на інформаційному стенді та сайті кафедри. Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Важливою складовою естетичного навчання та виховання майбутнього митця є знання про реалії наукових досліджень в галузі культури та мистецтва, вміння знайти інформацію про конкретні виміри соціокультурних явищ, а, отже, використовувати у власному житті здобутки та пропозиції інституційних сфер суспільства, в яких культура та мистецтво організовуються як соціальна реальність і мають певну конкретну вартість. Йдеться тут і про важливість ознайомлення із державними та приватними інституціями, що професійно досліджують сферу культури та мистецтва, а також і з творчими колективами та проектами, в які може інтегруватися молодий спеціаліст мистецтвознавчих галузей знань. Необхідно також знати і сучасні тенденції у сфері розвитку культури взагалі та мистецтва зокрема, як у вітчизняному просторі, так і за кордоном, розуміти роль і місце та можливості творчої самореалізації митця у сучасному світі.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	

Метою даного необхідного для студентів мистецьких спеціальностей курсу є ознайомити студентів з сучасними уявленнями світової та вітчизняної соціології про сутність феномену культури і мистецтва, механізмами їх взаємодії з суспільством та роллю у процесі соціальних змін; навчити їх оперувати актуальною інформацією про стан мистецького життя, активно взаємодіяти з мистецькими інституціями, використовуючи наукові підходи, використовувати матеріали соціологічних досліджень зі сфери культури та мистецтва з метою власного професійного зростання та розвитку.

Завдання:

- сформувані у студентів цілісне уявлення про специфіку соціологічного підходу до вивчення культури та мистецтва;
- розвинути у студентів вміння теоретично осмислювати та аналізувати явища і процеси, які відбуваються у культурі та в мистецтві як в глобальному, так і національному вимірах;
- виробити у майбутніх спеціалістів навички організації і проведення соціологічних досліджень у сфері культури та мистецтва і використання їх результатів у практичній діяльності сучасного живопису, графіки та скульптури Прикарпаття.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Програмні компетентності

ЗК 1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена

суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 10. Навички міжособистісної взаємодії.

ФК 7. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.

ФК 11. Здатність проводити сучасне мистецтвознавче дослідження з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

ФК 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

Результати навчання

5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

10. Володіти основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування).

11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

12. Враховувати психологічні особливості у процесі навчання, спілкування та професійної діяльності.

14. Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	10
семінарські заняття / практичні / лабораторні	20
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
6	«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	3	Вибіркова

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Лекції	Практичне заняття	Самостійна робота
Тема 1. Культура і мистецтво як об'єкти соціологічного аналізу.	2	4	10
Тема 2. Соціологічні методи аналізу культури і мистецтва.	2	4	10
Тема 3. Культура і мистецтво у дзеркалі сучасних суспільних процесів.	2	4	10
Тема 4. Культурно - мистецька діяльність особистості.	2	4	10
Тема 5. Соціологія образотворчого мистецтва.	2	4	20
	10	20	60

6. Система оцінювання дисципліни

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Оцінювання з навченої дисципліни проводиться з метою перевірки знань і вмінь студентів, виявлення якості засвоєних компетентцій, формування рейтингу успішності. Оцінювання результатів навчання відбувається на принципах систематичності, об'єктивності та прозорості.</p> <p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Оцінювання результатів навчання відбувається згідно положення «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» розміщеного на сайті університету: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf</p> <p>Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти визначені у Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf</p> <p>Семестровий (підсумковий) контроль з дисципліни проводиться у формі екзамену. Навчання оцінюється за 100 бальною шкалою.</p>
--	--

Шкала оцінювання		
Університетська	Національна	Шкала ЄКТС
90-100	5 відмінно	A
80-89	4 добре	B

70-79			C
60-69	3	задовільно	D
50-59			E
26-49	2	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX
1-25			Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Оцінювання результатів навчання з дисципліни передбачає поточне оцінювання на практичних заняттях, виконання самостійної роботи та складання екзамену.

Загальна система розподілу балів за різні види робіт

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів
Практичне заняття. Тема 1	5
Практичне заняття. Тема 2	5
Практичне заняття. Тема 3	5
Практичне заняття. Тема 4	5
Практичне заняття. Тема 5	5
Самостійна робота	25
Екзамен	50
Заг. к-ть	100

Вимоги до письмової роботи

Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання всіма студентами **самостійної роботи**. Самостійна робота передбачає виконання студентами завдань до кожної теми згідно силабуса. Це завдання пов'язані із роботою із словниками, виконанням рефератів, презентацій тощо.

Конвертація балів за самостійну роботу:

Національна шкала оцінювання	Конвертація у бали
5	25
4	19
3	13
2	-

Практичні заняття

Практичні заняття передбачають вивчення студентами тем згідно силабуса. Студенти усно та письмово відповідають та обговорюють питання відповідної теми заняття, готують наукові виступи, проходять тестування.

	<p>Система оцінювання практичних занять визначена у Положенні про «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника».</p> <p>Конвертація балів з навчальної дисципліни за кожен тему практичного заняття:</p> <table border="1" data-bbox="611 409 1501 636"> <thead> <tr> <th>Національна оцінювання</th> <th>шкала</th> <th>Конвертація у бали</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>5</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td></td> <td>4</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td></td> <td>3</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td></td> <td>2</td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table>	Національна оцінювання	шкала	Конвертація у бали		5	5		4	4		3	3		2	-
Національна оцінювання	шкала	Конвертація у бали														
	5	5														
	4	4														
	3	3														
	2	-														
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Умови допуску до підсумкового контролю визначаються в Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf) та згідно положення «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» розміщеного на сайті університету: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf</p> <p>Студент допускається до семестрового контролю при відсутності пропусків занять та виконанні усіх видів робіт передбачених силабусом навчальної дисципліни.</p> <p>Здобувач не допускається до складання екзамену, якщо впродовж семестру він набрав менше ніж 25 балів. У цьому випадку йому у відомості робиться запис “не допущений” і виставляється набрана кількість балів. Допускається, як виняток, з дозволу завідувача кафедри, виконання у визначений кафедрою строк, здобувачем вищої освіти додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.</p>															
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Вивчення дисципліни передбачає <u>складання</u> всіма студентами екзамену у письмовій формі. Екзамен проводиться в кінці семестра у формі тестування та охоплює теми № 1-5.</p> <table border="1" data-bbox="700 1850 1434 2074"> <thead> <tr> <th>Національна шкала оцінювання</th> <th>Конвертація у бали</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>5</td> <td>45-50</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>35-44</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>25-34</td> </tr> </tbody> </table>	Національна шкала оцінювання	Конвертація у бали	5	45-50	4	35-44	3	25-34							
Національна шкала оцінювання	Конвертація у бали															
5	45-50															
4	35-44															
3	25-34															

	2	-

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Планується виконання студентами письмових робіт: письмових тестових завдань, експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо.

Академічна доброчесність:

Політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності визначено в таких документах ЗВО:

1. Положенні про запобіганні академічному плагіату (нова редакція)у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника: <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

метою якого є запобігання та виявлення плагіату в наукових, навчально- і науково-методичних роботах науково-педагогічних працівників, здобувачів всіх освітніх ступенів (ОС) та форм навчання; розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

2. Положенні про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (нова редакція), <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf> , в якому зазначаються права та обов'язки комісії, вимоги до її складу та порядок роботи;

3. Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція), <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf> , в якому принцип академічної доброчесності сформульовано як один із основних принципів поведінки члена університетської громади.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски занять здійснюються у вигляді відпрацювання (здачі) практичних занять, підготовки індивідуальних творчих завдань (проектів, презентацій, рефератів) та опрацювання літератури із лекційних курсів.

Додаткові бали

Додаткові бали здобувачі освіти можуть отримати за написання рефератів, поглиблене вивчення певних питань за додатковою літературою з лекційних курсів; виконання додаткових завдань із практичних занять.

За рішенням кафедри здобувачам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів тощо, можуть присуджуватися додаткові бали.

Неформальна освіта

Неформальна освіта регулюються Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

1. Рекомендована література

1. Болотова В.О. Навчально-методичний посібник «Конспект лекцій з дисципліни «Соціологія культури» для студентів денного відділення, що навчаються за напрямом «Соціологія». Х.: НТУ«ХПІ», 2014. 75 С. 21.
2. Верховод Л. І. Соціологія культури та міжкультурна комунікація : навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заочн. форми навч. спец. «Соціологія»; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2018. 263 с
3. Історія та культура України: навчальний посібник для підготовки до семінарських занять та самостійної роботи студентів 1-го курсу спеціальності 224 «Технології медичної діагностики та лікування» / упоряд. : П.О. Бідзіля, С.С. Дідик, К.А. Касаткіна. Запоріжжя: ЗДМУ, 2020. 156 с.
4. Історія цивілізації. Україна / Н. С. Абашина. М. Ю. Відейко, О. В. Гопкало та ін., упоряд. М. Ю. Відейко. Т.1. Від кіммерійців до Русі (X ст. до н.е. – IX ст.). Харків. Фоліо, 2020. 586 с.
5. Демідко О. Історія образотворчого мистецтва та архітектури. Ліра-К. 2021. 182 с
6. Колісник-Гуменюк Ю.І. Історія України та української культури: Інтерактивні методи навчання. Навчально-методичний посібник. Львів: Простір-М, 2023. 73 с.
7. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура: Курс лекцій. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 584 с..
8. Кузенко П.Я. Історія української культури: національний підручник / В.А. Качкан, О.Б.Величко, Н.М. Божко, П. Кузенко та ін. - За ред. В.А. Качкана. 3-тє вид. допов. К.: ВСВ «Медицина», 2021. 368 с.
9. Кузенко П.Я. Сакральне мистецтво Карпат: Навчальний посібник. Івано-Франківськ, ЯРИНА, 2021. 173 с.
10. Кузенко П.Я. Музейно-галерейна справа та виставкова діяльність. навчальний посібник. Івано-Франківськ. Ярина. 2021. 168 с.
11. Крالیук П. Історія України «без брому». Розвиток державності на українських землях. Харків: Фоліо, 2020. 424 с.
12. Лазарович, М. Історія та культура України: підручник. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. 731 с.
13. Малес Л. Вивчаючи тексти культури: соціокультурний аналіз як пізнавальна стратегія соціології. Монографія / Л. Малес. – К. : К.І.С. – 2011. - 325 с
14. Москвічова Ю. О. Історія мистецтв у контексті світової культури : навчально-методичний посібник : у 3-х т. Т. 1. Херсон : Видавництво ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 292 с.
15. Фартинг С. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення. Харків : Vivat, 2019. 576 с.
16. Семашко О.М. Соціологія мистецтва: Навчальний посібник. – К.: ДАКККіМ, 2003. – 266 с.
17. Шевнюк, Олена Леонідівна. *Історія мистецтв* : навч. посіб. К. : Освіта України, 2015. 451 с. :

Викладач _____ доц. Кузенко П.Я.

